Članak Visokog predstavnika, Paddy Ashdown-a: “Bosna i Hercegovina želi promjene, a ne nacionalizam”

Rezultati općih izbora održanih prošlog vikenda u Bosni i Hercegovini su opisani kao zaokret ka nacionalizmu – kao glas za stranke koje su ratovale u Bosni i Hercegovini. Ovo predstavlja dobru udarnu vijest u vrijeme kada je za Balkan teško da bude na naslovnim stranicama – ipak, to je pogrešno.

Ovakav rezultat predstavlja glas protesta – ili, možda, uzimajući u obzir slab odziv birača, neizlazak na glasanje iz protesta, protiv reformističkih stranaka koje su bile na vlasti u posljednje dvije godine. To nije bio glas za povratak nacionalizma od prije 10 godina.

Problemi građana BiH su isti kao i problemi koje imaju ljudi drugdje: zapošljavanje, krivično pravosuđe, bolnice i škole.

Prvo, sada je situacija potpuno drugačija. Jugoslovenska narodna armija, u kojoj su dominirali Srbi, sada više ne postoji. Ne postoje paravojne formacije. Nema više Slobodana Miloševića i Franje Tuđmana koji su Srbiju i Hrvatsku poveli u rat. Nema više onih stranačkih medija koji su sijali mržnju. Čak je došlo do promjena i u nacionalističkim pokretima koji su doveli do sukoba. Sedam godina nakon rata oni su svjesni, kao i svi ostali, da narod želi napredak i normalan život, a ne sukobe.

Drugo, dvije od tri stare nacionalističke stranke su dobile manje glasova na ovim izborima. Kada se objave konačni rezultati, smatram da će se ukupan broj glasova, koje su ove tri stranke dobile na ovim izborima, smanjiti u poređenju sa

posljednjim izborima. Stoga se teško može reći da ovo predstavlja jačanje podrške nacionalizmu.

Treće, mali je broj reformističkih vlada u zemljama jugoistočne Evrope koje ponovo dobiju povjerenje birača nakon prvog mandata. Naravno, Bosna i Hercegovina je jedinstvena zbog dešavanja u bliskoj prošlosti. Međutim, ključna razlika se ne tiče rata. Radi se o tome da je posljednjoj vladi uskraćeno povjerenje birača ne zbog toga što je provela previše reformi, nego premalo.

Četvrto, ako je neko putovao po ovoj zemlji uzduž i poprijeko prije izbora, kao što sam ja to radio, i ako smatra da se raspoloženje u zemlji mijenja i predstavlja otklon ka nacionalizmu, on jednostavno nije slušao. Susretao sam ljude koji su frustrirani zbog trenutne situacije. Kada je prosječna mjesčna plata manja od 100 funti i kada Carinska uprava gubi 200 miliona funti godišnje zbog prevara, ko može okrivljivati te ljude? Njihovi problemi su isti kao i problemi koje imaju ljudi drugdje: zapošljavnje, krivično pravosuđe, bolnice i škole. Nacionalna pitanja nemaju veze, ili imaju jako malo veze, s tim.

Peta stvar koju želim istaći je da su stranke koje su najvećim dijelom učestvovale u zadnjoj vlasti izgubile najviše glasova. Što su bile bliže centru vlasti, više su glasova izgubile. Najveće povećanje broja glasova na ovim izborima zabilježila je jedna opoziciona stranka koja nije nacionalistička.

Konačno, nacionalizam, podjele i zahtjevi za otcjepljenjem nisu bile dominantne teme u ovoj izbornoj kampanji. Dominantna tema su bile reforme. To se reflektiralo u porukama stranaka. Sve stranke, uključujući i stare nacionalističke stranke, gotovo isključivo su govorile o otvaranju radnih mjesta, borbi protiv korupcije i kriminala. Ovo su prvi izbori nakon rata gdje nisu dominirala velika nacionalna pitanja.

Stoga vjerujem da izbori održani prošle subote ne

predstavljaju glas za nacionalizam. To je bio glas za bržu reformu, za stvarne promjene, za više napretka. Upitajte građane BiH da li su zadnje vlasti kažnjene zbog toga što su previše ili premalo stvari promijenile i dobićete odgovor koji ne može biti jasniji. Birači su političarima poslali nedvosmislenu poruku: prestanite petljati i krenite naprijed sa promjenama u ovoj zemlji. To je ono što su stranke obećale. Sada je vrijeme da se to i uradi.

Smatram da uloga međunarodne zajednice u ovom procesu treba biti da jasno ukaže

koja vrsta promjena je potrebna ovoj zemlji ukoliko želi privući strana ulaganja i ispuni standarde da jednog dana postane članica Evropske unije. Te promjene obuhvataju: uspostavu stabilne i efikasne vlade; uspostavu odgovarajućeg sistema prikupljanja javnih prihoda kako država BiH više ne bi ovisila o međunarodnoj pomoći; reformu političkog sistema u cilju borbe protiv korupcije; te izgradnju povjerenja u pravni sistem. Ovo su samo prijedlozi. Međutim, to će predstavljati test prema kojem ćemo mjeriti opredijeljenost novih vlasti da promijene BiH nabolje; Uspostavljanje nove vlade ne treba da bude pitanje pojedinaca i stranaka, nego programa i djela. Stare nacionalističke stranke će morati dugo i vrijedno raditi kako bi pokazale da su se zaista promijenile i da su konačno spremne da rade u interesu svih građana. Bosna i Hercegovina nema izbora i mora se modernizirati. Zbog toga smatram da buduće vlasti moraju biti reformističke.

Autor je visoki predstavnik međunarodne zajednice za Bosnu i Hercegovinu